

диверсифікації інфраструктури через об'єктивну відсутність достатнього рівня попиту на банківські послуги.

Список літератури:

1. Функціонування та розвиток регіональної банківської системи: монографія / [І.Г. Брітченко, В.С.Стойка, О.М.Момот, О.Г. Чубарь, С.В.Сембер]; наук. ред. проф. Брітченко І.Г. – Полтава: ПУЕТ, 2012. – 211с.
2. Чубарь О.Г. Основні тенденції інституціонального розвитку банківської системи Закарпатської області / О.Г. Чубарь, В.С. Стойка // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 11 (114) / Наук. ред. І.Г. Манцуров. – К., 2010. – С. 193 – 197.
3. Чубарь О.Г. Доступність банківських послуг для жителів гірських районів Закарпатської області / Чубарь О.Г., Височанський В.Ю., Стойка В.С.// Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України/ Гірські території: проблеми та перспективи розвитку: [зб.наук. праць] / НАН України. Інститут регіональних досліджень; редкол: В.С.Кравців (відп. ред.). – Львів, 2012. – Вип1 (93). – С.143 – 155; (0,27 д.а.).
4. Дані Територіального управління Національного банку України у Закарпатській області за 2006-2013рр.
5. Офіційний сайт Головного управління статистики у Закарпатській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.
8. Машіко К.С. Формування та розвиток кадрового потенціалу банківського сектору регіону : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.07 / Катерина Сергіївна Машіко. – Хмельницький, 2014. – 238 с.

Анастасія ШКАТУЛА

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Сороківська З.К.

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Банківська система України — це один із найрозвинутіших елементів господарського механізму економічної системи держави, що включає в себе такі інститути як Національний банк України, інші банки (резиденти та нерезиденти), небанківські фінансові установи, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, банківську інфраструктуру, а також сукупність економічних відносин, що їх пов'язує.

Політична та військова нестабільність 2014 року негативно вплинула на банківську систему України: значне падіння ВВП — до 7,5%, девальвація гривні — до 250-300%, споживча інфляція — 28,5%, втрата третини депозитів, якість клієнтського портфелю впала. Ліквідність та платоспроможність системи перебувають під постійним тиском. У результаті міжнародні резерви країни знизились до найнижчого за 11 років рівня — 6,419 млрд доларів. Кількість неплатоспроможних банків істотно зросла в час, коли криза платіжного балансу трансформувалась у банківську та боргову кризу.

Як наслідок, сучасні умови ведення вітчизняного банківського бізнесу характеризуються низкою фінансово-економічних проблем, які зумовлені низькою інституціональною структурою банківського сектора, низьким рівнем капіталізації, зниженням довіри клієнтів та іноземних партнерів до надійності банківської системи в цілому.

З таблиці 1 ми бачимо, що на 1 лютого 2015 року в країні функціонує 163 банки, у тому числі:

- банки з приватним українським капіталом – 49%;
- банки з іноземним капіталом (крім російських) – 16%;
- банки з російським капіталом – 14%;
- державні банки – 21%.

Станом на лютий 2015 у стані ліквідації знаходяться 34 комерційні банківські установи.

Таблиця 1

Основні показники діяльності банків України,(млн.грн.)[3]

№ з/п	Назва показника	01.01.2012	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015
1.	Кількість банків, які мають банківську ліцензію	176	176*	180*	163*
1.1.	з них: з іноземним капіталом	53	53	49	51
1.1.1.	у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	22	22	19	19
2.	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	41,9	39,5	34	32,5
3.	Активи банків, усього:	1 054 280	1 127 192	1 278 095	1 316 852
3.1.	Кредити надані	825 320	815 327	911 402	1 006 358
3.2.	Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів,%	9,6	8,9	7,7	13,5
3.3.	Вкладення в цінні папери	87 719	96 340	138 287	168 928
3.4.	Резерви за активними операціями банків	157 907	141 319	131 252	204 931
4.	Пасиви, усього:	1 054 280	1 127 192	1 278 095	1 316 852
4.1.	Капітал	155 487	169 320	192 599	148 023
4.1.1.	з нього: статутний капітал	171 865	175 204	185 239	180 150
4.2.	Зобов'язання банків	898 793	957 872	1 085 496	1 168 829
4.2.1.	кошти суб'єктів господарювання	186 213	202 550	234 948	261 372
4.2.2.	Кошти фізичних осіб	306 205	364 003	433 726	416 371
	Довідково:				
5.	Регулятивний капітал	178 454	178 909	204 976	188 949
5.1.	Доходи	142 778	150 449	168 888	210 201
5.2.	Витрати	150 486	145 550	167 452	263 167
6.	Результат діяльності	-7 708	4 899	1 436	-52 966
6.1.	Рентабельність активів, %	-0,76	0,45	0,12	-4,07
6.2.	Рентабельність капіталу, %	-5,27	3,03	0,81	-30,46

Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків знизилася з 41,9 % у 2012 р. до 32,5 % станом на 01.01.2015р. Щодо сукупних активів банків, то за аналізований період вони збільшилися з 1 054 280 млн. грн. до 1 316 852 млн. грн. на фоні значної девальвації національної валюти за останній рік. Зобов'язання банків зросли з 898 793 млн. грн. у 2012 р. до 1 168 829 млн. грн. станом на 01.01.2015 р.

Середньозважена процентна ставка за операціями з підтримання ліквідності банків у січні-лютому 2015р. становила 18,70% [4].

Слід зауважити, що навесні 2014 року було розпочато роботу над трансформацією Національного банку України. Головною метою визначено підвищення інституційної спроможності банку як регулятора. Для досягнення цієї мети визначено основні напрямки – це спрощення організаційної структури, концентрація на ключових функціях, оптимізація супроводжуваних та непрофільних функцій, централізація управління, скорочення ієрархічності, впровадження матричної структури управління, підвищення ефективності внутрішніх процесів в Національному банку України [3].

Таким чином, проаналізувавши стан банківської системи України, виявлено такі проблеми: низький рівень капіталізації комерційних банків, що знижує стабільність банків; зниження ліквідності банків; висока вартість банківських послуг при низьких доходах населення, в результаті чого зменшується кількість потенційних користувачів банківськими послугами; високий рівень залежності від іноземних позик і значна частка іноземного капіталу в структурі капіталу банківської системи; наявність значної кількості ризиків банківської діяльності; недосконала система захисту вкладів громадян.

Враховуючи ці процеси, основними напрямками розвитку банківської системи, на нашу думку є: укрупнення банківських установ шляхом злиттів та поглинань; підвищення рівня капіталізації та збільшення сукупних активів; орієнтація банків на міжнародний напрям, вихід банків на міжнародні фінансові ринки, відкриття філій українських банків за кордоном, створення об'єднань з транснаціональними банками; посилення контролю за діяльністю банків, що сприятиме оптимізації ризиків банківської діяльності, створення належної законодавчої бази з регулювання банківської діяльності та інше.

Список література:

1. Брегеда О.А. Тенденції розвитку світової та вітчизняної банківських систем / О.А. Брегеда, С.М. Савлук // Ринок фінансових послуг. – 2010. – № 4. – С. 27-34.
2. Гриценко Л.Л. Банківська система України: сучасний стан і напрями розвитку / Л.Л. Гриценко, Є.Ю. Онопрієнко // Гроші, фінанси і кредит. – 2010. – № 10. – С. 111-116.
3. Звіти Національного банку України // Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Огляд банківського сектора України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kreditprombank.com/upload/content/385>.